

Brüsszel, 2018.5.15.
COM(2018) 306 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI
TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS
BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Megújított európai kutatási és innovációs menetrend – Esély Európának a jövője
alakítására**

*Az Európai Bizottság hozzájárulása a vezetők 2018. május 16-án Szófiában megrendezésre
kerülő, innovációról szóló informális üléséhez*

„A jövőnk nem maradhat pusztá forgatókönyv, vázlat, vagy egy ötlet a sok közül. A holnap Európai Unióját ma kell kialakítanunk.”

Jean-Claude Juncker, a Bizottság elnöke
Az Unió helyzete, Strasbourg, 2017. szeptember 13.

„A kutatás és az innováció alapvető fontosságú a jövő szempontjából. A kutatás és az innováció jelentik az egyetlen módját annak, hogy egyidejűleg és fenntartható módon kezelni lehessen az alacsony gazdasági növekedést, a visszafogott munkahelyteremtést és az olyan globális kihívásokat, mint az egészségügy és a biztonság, az élelmiszerek és az óceánok, az éghajlatváltozás és az energia.”

Az Európai Bizottság hozzájárulása a vezetők 2018. február 23-i informális üléséhez.

„Elég mozgásteret fogunk biztosítani e különböző szinteken ahhoz, hogy Európa innovációs és növekedési potenciálja erősödhessen.”

Római Nyilatkozat, Róma, 2017. március 25.

Az Európai Bizottság üdvözli az Európai Tanács elnökének döntését, mellyel eszmecserét kezdeményez a vezetők között a kutatás és az innováció területéről, valamint azokról a lépésekről, amelyek Európa globális versenyképességének biztosításához szükségesek. Ez a közlemény konkrét intézkedések egész sorát ismerteti, melyek az EU kutatási és innovációs menetrendjének előmozdítására irányulnak és alapjául szolgálnak az állam- és kormányfők 2018. május 16-án Szófiában megrendezésre kerülő informális megbeszéléseknek.

1. Esély Európának a jövőbe való beruházásra

A kutatásba és az innovációba való beruházás Európa jövőjébe való beruházás. Segít nekünk abban, hogy globálisan versenyezhessünk és megőrizhessük egyedülálló társadalmi modellünket. Több millió ember mindennapi életét javítja Európában és világszerte, és hozzájárul a legnagyobb társadalmi és generációs problémáin megoldásához. A kutatás és az innováció mindenütt jelen van a környezetünkben: 1,6 millió adag ebola elleni védőoltás rendelkezésre bocsátásától kezdve a korábbiaknál százszor nagyobb teljesítményű akkumulátor kifejlesztésén át a városi közlekedést szolgáló, hidrogénüzemű, üzemanyagcellás autók fejlesztéséig.

Ez tükrözi azt a tényt, hogy a társadalmi fejlődés lendületét az határozza meg, hogy a társadalom mennyire képes a gyors innovációra. Tartós jólétet csak úgy tud biztosítani, ha a lehető legjobban ki tudja aknázni az emberekben rejlő tudást, a vállalkozó szellemet és a termelékenységét. Arra is rámutat, hogy a gazdaság csak úgy tud a verseny élvonalában maradni, ha egyben a kutatás és az innováció élvonalában marad.

Napjainkban ez kihívás elé állítja Uniónkat az arra való törekvésünkben, hogy fenntartsuk és javítsuk az európai életformát. Eljött az idő, hogy beruházzunk a jövőbe. A technológiaalapú innovációk, az egyre növekvő digitalizáció valamennyi ágazatban és a világszintű megatrendek megváltoztatják az életmódunkat, óriási lehetőségeket kínálva, de új kihívásokat is teremtve. Mivel ez a tendencia egyre gyorsabb, az innováció egyre sürgetőbbé válik. Az országok világszerte hatalmas összegeket fektetnek be a kutatásba és az innovációba a gazdaság minden területén. Ez fokozza a globális versenyt és fenyegeti Európa vezető versenyhelyzetét a kulcsfontosságú iparágakban. Európa innovációs képességének elmélyítése, a szükséges beruházások biztosítása és az innováció terjesztésének felgyorsítása Európában tehát a jövőbeni jólétünk kulcsa.

A tét nagy – csakúgy, mint az Európában rejlő potenciál. Az innováció következő, fizikai és a digitális innovációt kombináló hulláma a tudományban, a technológiában és a mérnöki tudományokban fog gyökerezni, vagyis azokon a területeken, ahol Európának versenyelőnye van – és ezt a versenyelőnyt meg kell őriznie. A világ népességének 7 %-át kitevő Európa a globális kutatási és fejlesztési beruházások 20 %-át és a magas színvonalú tudományos publikációk mintegy egyharmadát adja.¹ Európa ezenfelül erős ipari bázisnak is otthont ad.

Európának ezekre az eszközökre és az általa képviselt értékekre kell támaszkodnia saját, egyedi innovációs modelljének kidolgozása során. A lehető legjobban kell kiaknáznia az együttműködő, partnerségen alapuló kultúrája kínálta lehetőségeket, ami elősegíti az

¹ Jelentés: „Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018” (Az Unió tudományos, kutatási és innovációs teljesítménye 2018-ban).

innovációt az egész Unióban. Az Uniónak ennek során biztosítania kell a polgárok adatainak és magánéletének magas szintű – és jelenleg globális mércéül szolgáló – európai védelmét, ami versenyelőny forrásává válik az új technológiák – mint például a nagy adathalmazok és a mesterséges intelligencia – tekintetében².

Az EU a legnyitottabb kutatási és innovációs térség a világban. Nemcsak, hogy a projektjeiben kutatószervezetek vehetnek részt a világ minden tájáról, de fokozottan együttműködik nemzetközi partnerekkel is közös programok keretében. Az egyenlő versenyfeltételek előmozdítása érdekében ösztönöznie kell az új piaci lehetőségeket az innovatív termékek és szolgáltatások számára. Emellett ösztönöznie kell a szinergiákat és a határon átnyúló beruházásokat a kutatás és az innováció területén, ami az emberek és a vállalkozások számára egyaránt előnyökkel jár³, és ezzel egyidejűleg biztosítania kell, hogy az EU fenntarthassa érdekeit a stratégiai ágazatokban.

Más területeken azonban Európa innovációs lemaradással néz szembe. Nem azért, mert hiányoznának az ötletek vagy az induló vállalkozások: a problémát inkább az jelenti, hogy ezek a vállalkozások nehezen növekednek és terjeszkednek, az innovációk pedig nem minden esetben jelennek meg új piaci és növekedési lehetőségekként. Fokozni kell az ipari beruházásokat a kutatás és az innováció területén. Az EU-t lekörözi Kína és az Egyesült Államok a jövőre nézve meghatározó technológiákba irányuló beruházási szint tekintetében.

A benne rejlő lehetőségek lehető legjobb kiaknázása és az előtte álló akadályok leküzdése érdekében Európának három szintre kell összpontosítania. Először is, jelentős beruházásokra van szükség a tudományos és a technológiai kutatás területén, különös tekintettel az olyan jelentős társadalmi és ipari kihívásokra, mint például a biztonság, az éghajlatváltozás és az idősödő népesség hatása. Másodszor, az üzleti környezetet innovációbaráttá és kevésbé kockázatkörülővé kell tenni. Harmadszor, az európai polgárokat támogatni kell a gyorsan zajló, és néhányuk számára viharos átmenetben.

Európa esélye arra, hogy az innováció következő hullámában vezető szerepet töltsön be, azon múlik, hogy képesek leszünk-e kialakítani a szakpolitikák és az eszközök megfelelő kombinációját. Európa számára döntő fontosságú, hogy támogassa a jövő stratégiai értékláncainak fejlesztését⁴. A digitális egységes piac⁵, az energiaunió⁶, az iparpolitikai stratégiáink⁷ és a versenypolitikánk stabil keretet biztosítanak számunkra. Az olyan eszközök, mint például az európai beruházási terv⁸, a „Horizont 2020” kutatási és innovációs

² COM (2018) 237.

³ Ez különösen fontos, amikor az EU kereskedelmi megállapodásokról tárgyal. Lásd az Európai Unióba irányuló közvetlen külföldi befektetések átvilágítási keretének létrehozásáról szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslatot, COM(2017) 487.

⁴ A Jürgen Rüttgers által elnökölt, ipari technológiákkal foglalkozó független magas szintű csoport „Re-finding Industry – Defining Innovation” (Az ipar újramegtalálása – Az innováció meghatározása) című jelentése, Európai Bizottság, 2018.

⁵ COM (2015) 192, COM (2015) 550.

⁶ COM (2015) 80, COM (2016) 763.

⁷ COM (2017) 479.

⁸ Az európai beruházási terv által kiosztott források 30 %-a az európai kis- és középvállalkozásokra, 22 %-a a kutatási és innovációs projektekre és 11 %-a az Európa digitális kapacitásának növelését célzó projektekre irányul.

keretprogram⁹ és az európai strukturális és beruházási alapok¹⁰ már bizonyították hatékonyságukat. E háttér segítségével Európa vezető szerepet tölt be világszinten a tudomány és a technológia számos területén és jobb feltételeket teremtett a vállalkozások számára az innováció és a versenyképesség terén.

Eljött az idő, hogy a következő szintre lépjünk. Ezt csak úgy tudjuk megtenni, ha egy valóban európai megközelítést követünk, együttműködünk határokon átnyúlóan és uniós szintű léptékben cselekszünk. A siker attól függ, hogy mennyire vagyunk képesek hatékonyan kombinálni a magántőkét és a közberuházásokat. A siker az innovációnak kedvező, a jövő kihívásaival összhangban álló európai és nemzeti szabályozási keretek függvénye. A siker egy olyan egységes piactól is függ, ahol a hatékony és tisztességes verseny megjutalmazza és ösztönzi az innovációba történő magánberuházásokat. A siker attól függ majd, hogy mennyire vagyunk képesek az európai egyetemekben tudatosítani a vállalkozó szellem fokozottabb továbbadását. A siker annak biztosításán is múlik majd, hogy minden tagállam és Európa minden egyes régiója hozzájárulhasson az egyre meghatározóbb szerepet betöltő tudományos és az innovációs kiválósághoz. Mindezek a tényezők Uniónk kollektív irányítása alá tartoznak, eljött az idő, hogy jövőnket a saját kezünkbe vegyük.

2. Megújított menetrend egy erősebb európai kutatási és innovációs ökoszisztéma számára

A kutatás és az innováció társadalmunk egészében szerephez jut a helyi, nemzeti és európai szinten érintett különböző szereplők, eszközök és szakpolitikák révén. Európának a kutatást és innovációt elősegítő környezet megteremtése érdekében közelebb kell hoznia egymáshoz ezeket a mozgatókat és irányítási szinteket. Ehhez hozzátartozik a különböző helyi és regionális kutatási és innovációs ökoszisztémák összekapcsolása az innováció előmozdítása érdekében az uniós értékláncok között.

Európai szinten a szabályozás, a határon átnyúló együttműködés és az uniós költségvetés hatékony szakpolitikai eszköz lehet. Az energia-, a közlekedés- és az iparpolitika hozzájárul az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, fenntartható gazdasághoz. Az innováció révén megvalósuló gazdasági fejlődés erősen gyökerezik a kohéziós politikában és az agrárpolitikában. Külön programokat hoztak létre a digitális forradalom elősegítéséhez az EU-ban. A kutatás és az innováció meghatározó jelentőséggel bír az oktatási és képzési politikák teljes skáláján. A belső piac és a versenypolitikák célja, hogy támogassák az innovatív vállalkozásokat, különösen a kis- és középvállalkozásokat, erősítsék a szerepvállalásukat és segítsék őket a növekedésben és új piacok kialakításában.

Mindazonáltal Európa hiányosságokkal és felmerülő kérdésekkel néz szembe, melyeket meg kell oldania. Ez a közlemény kiemeli az eddigi haladást és új fellépéseket javasol azokon a területeken, ahol az Európai Unió valódi változást tud előidézni.

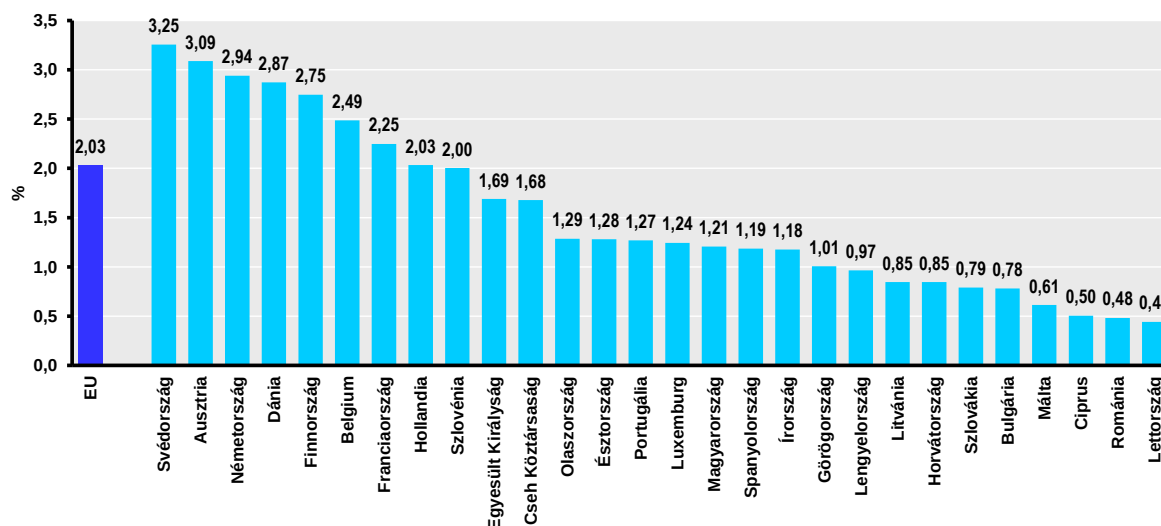
⁹ Az EU jelenleg közel 80 milliárd EUR-t fordít a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogramra a 2014–2020-as időszakban.

¹⁰ Az európai strukturális és beruházási alapok több mint 44 milliárd EUR-t ruháznak be kutatásba és innovációba, beleértve mintegy 30 milliárd EUR-t az átmeneti, a kevésbé fejlett, a legkülső és a ritkán lakott régiók számára.

2.1. Az alapvető közberuházások biztosítása és a magánberuházások élénkítése

Bizonyítékok igazolják, hogy a köz- és a magánszektor kutatásba és innovációba irányuló beruházásainak nagyságrendje közvetlen hatást gyakorol egyrészt a termelékenység fokozására és a globális versenyképesség fellendítésére¹¹. Az EU azonban még igen távol van a bruttó hazai termék 3 %-ának megfelelő kutatási és fejlesztési beruházási célkitűzéstől¹².

Kutatás- és fejlesztésintenzitási mutató, 2016¹³

Közberuházások

Az EU-ban a kutatásra és az innovációra fordított közberuházások túlnyomó része – mintegy 85 %-a – nemzeti forrásokból származik. Míg az EU-ban és a tagállamaiban a kutatásra és fejlesztésre szánt közfinanszírozás nagyjából hasonló képet mutat az Egyesült Államokban eszközölt ráfordításokkal, jelentős különbségek vannak az egyes tagállamok között. Az EU innovációs potenciáljának maximalizálása érdekében döntő fontosságú az állami kutatásba és az innovációba irányuló beruházások fellendítése azokban a tagállamokban, amelyek keveset költenek erre.

Európai szinten a jelenlegi uniós kutatási és innovációs keretprogram, a **„Horizont 2020”** rendkívül sikeres volt – az EU-t globális szinten vezető szerephez juttatta a tudomány és a technológia számos területén.¹⁴ A 2014–2020-as időszakban összesen több mint 13,1 milliárd EUR-s költségvetéssel az **Európai Kutatási Tanács**¹⁵ elősegítette a felderítő kutatás

¹¹ COM (2018) 2.

¹² COM (2010) 2020, COM(2017) 690. Lásd még a „Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018” (Az Unió tudományos, kutatási és innovációs teljesítménye 2018-ban) című jelentést és a Pascal Lamy által elnökölt, az uniós kutatási és innovációs programok hatásának maximalizálásával foglalkozó független, magas szintű munkacsoport *„Lab, Fab, App”* című jelentését.

¹³ Forrás: Európai Bizottság, Kutatási és Innovációs Főigazgatóság. Adatok: Eurostat.

¹⁴ COM (2018) 2 és a *„Lab, Fab, App”* című jelentés.

¹⁵ Az Európai Kutatási Tanácsot 2013-ban hozták létre a „Horizont 2020” keretprogram egy részének végrehajtására. A független tudományos tanácsból, a kiváló kutatókból álló irányító szervből és a végrehajtásért felelős végrehajtó ügynökségből tevődik össze. A „Horizont 2020” keretprogram részét képezi.

tudományos kiválóságát és a legjobb tehetségek Európába vonzását¹⁶. 6,2 milliárd EUR-s költségvetéssel a **Marie Skłodowska-Curie-cselekvések** támogatták a kiváló kutatókat teljes pályafutásuk során¹⁷.

Az **európai beruházási terv** innovatív projekteket, különösen pedig kis- és középvállalkozásokat támogat¹⁸. Az **európai strukturális és beruházási alapok** alapvető fontosságúak a kutatásba és az innovációba irányuló közberuházások és azok regionális eloszlása tekintetében¹⁹.

A Bizottság a **2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló 2018. május 2-i javaslatában**²⁰ hangsúlyozza, hogy a kutatásnak és az innovációnak lényeges prioritásnak kell maradnia az EU számára. A Bizottság javasolta a kutatásra és az innovációra fordított beruházások növelését 100 milliárd EUR elkülönítése révén a **Horizont Európa** jövőbeli programra és az **Euratom kutatási és képzési programra**. A Bizottság javasolta kb. 11 milliárd EUR igénybevételét piaci alapú eszközök – többek között az **InvestEU Alap** erre a célra létrehozott keretén belül finanszírozási eszközök és költségvetési garanciák – számára, ami 200 milliárd EUR összegű magánberuházás mobilizálását eredményezi a kutatás és az innováció számára²¹. Ez tükrözi azt a konszenzust, hogy a kutatásba és az innovációba való beruházás az EU-ban nemcsak a foglalkoztatás és növekedés szempontjából döntő fontosságú: emellett nagyon magas európai hozzáadott értéket képviselő terület.

Az innovációnak központi szerepet kell betöltenie az uniós szakpolitikákban és programokban a 2021–2027-es időszakban. Teljes mértékben kihasználásra kerülnek az uniós finanszírozási programokkal való komplementaritások és szinergiák, ami lehetővé teszi a finanszírozás észszerűsítését és koordinálását a kutatási és az innovációs tevékenységek javítása céljából. Ezáltal, a Horizont Európa program mellett más jelentős finanszírozási programok is – mint pl. az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a Kohéziós Alap, a Digitális Európa program, az Európai Védelmi Alap, a közös agrárpolitika és az űrprogram – számottevően ösztönözni fogják az innovációt.

Magánberuházások

Az innovációba irányuló magánberuházások alacsony szintje tartósan fennálló gyengeség Európában. Az EU-ban a vállalati kutatási és innovációs beruházások a bruttó

¹⁶ Példaként említhető, hogy Feringa professzor, az Európai Kutatási Tanács ösztöndíjasa és a Marie Skłodowska-Curie program által társfinanszírozott projektért felelős tudós nyerte el a kémiai Nobel-díjat 2016-ban.

¹⁷ A Marie Skłodowska-Curie-cselekvések a „Horizont 2020” program részét képezik. 2013 óta kilenc Nobel-díjas korábbi Marie Skłodowska-Curie ösztöndíjas vagy felügyelő volt.

¹⁸ Az európai beruházási terv által kiosztott források 30 %-a kis- és középvállalkozásokra, 22 %-a kutatási és innovációs projektekre és 11%-a az Európa digitális kapacitásának növelését célzó projektekre irányul.

¹⁹ Lásd a „Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018” (Az Unió tudományos, kutatási és innovációs teljesítménye 2018-ban) című jelentést – Bulgáriában, Csehországban, Észtországban, Horvátországban, Litvániában, Lettországon, Magyarországon, Máltán, Lengyelországban, Romániában, Szlovéniában és Szlovákiában a kutatás és az innováció fő finanszírozási forrása az európai strukturális és beruházási alapok.

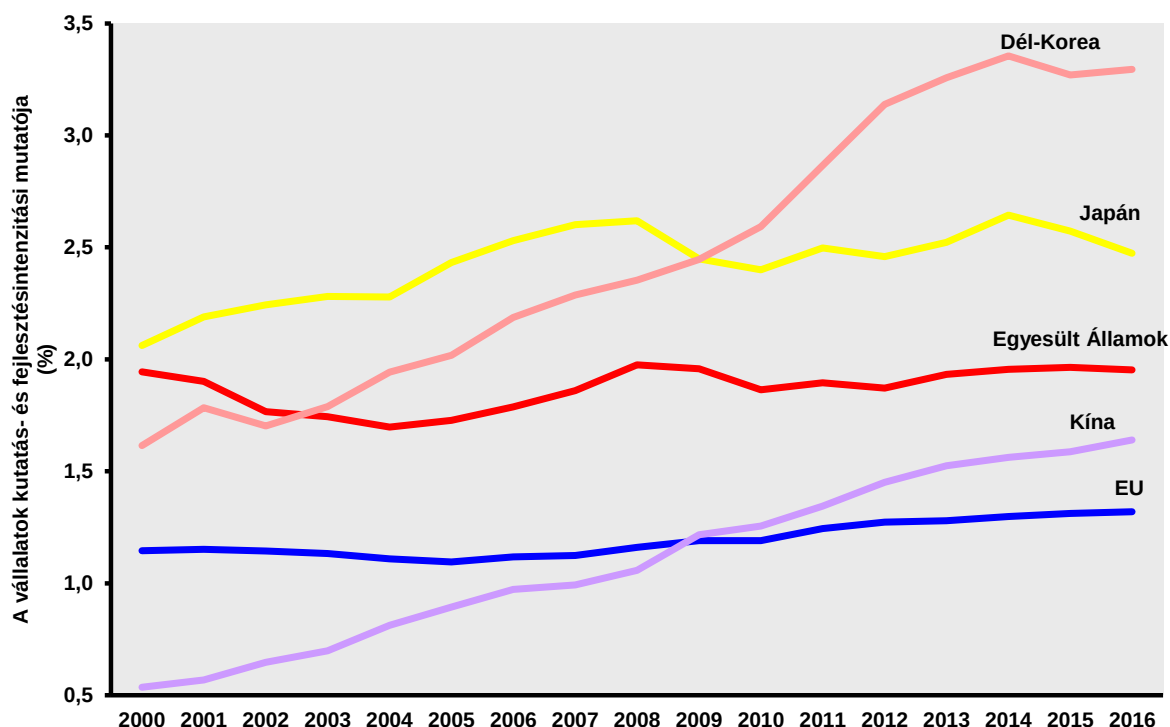
²⁰ COM(2018) 321.

²¹ Egyéb programok, mint például az innovációs alap, az egységes piac program, a mezőgazdasági és tengerpolitikai alapok, az Európai Szociális Alap az Erasmus +, az EU kultúra és értékek programjai kulcsfontosságú innovációs elemekkel fognak rendelkezni.

hazai termék 1,3 %-át teszik ki. Ez elmarad Kínához (1,6 %), az Egyesült Államokhoz (2 %), Japánhoz (2,6 %) illetve Dél-Koreához (3,3 %) képest²².

Az uniós vállalatok a versenytársaikhoz képest kevesebbet költenek kutatásra és fejlesztésre²³

A vállalatok kutatás- és fejlesztésintenzitási mutatójának alakulása, 2000–2016

Európának olyan iparra van szüksége, mely innovatív és beruház az innovációba. A magánberuházások ösztönzése érdekében Európának javítania kell az üzleti környezetet egyszerű, egyértelmű és hatékony szabályozási keret révén. Biztosítani kell a nyílt és versenyképes piacokat, a megfelelő beruházási ösztönzőket és meg kell könnyítenie a finanszírozáshoz való hozzáférést, különösen a kis- és középvállalkozások számára. A globális versenyben való helytálláshoz különösen fontos az ipari kutatás számára – nevezetesen a köz- és magánszféra közötti partnerségeken keresztül – nyújtott finanszírozás is.

Az **EU iparpolitikai stratégiájának** célja, hogy javítsa az általános üzleti feltételeket az innovációs célú magánberuházások számára, ideértve az innovatív megoldások közbeszerzésének megkönnyítését. Ez egy átfogó intézkedéscsomag révén valósul meg, mely a szellemi tulajdon-keretek korszerűsítésétől kezdve a digitális egységes piaccal összefüggő olyan kezdeményezések, mint a kiberbiztonság és az adatáramlás szabályozásának elfogadásáig terjed ki²⁴. Kiegészíti az **EU minőségi jogalkotási programját**, amely biztosítja, hogy az uniós szakpolitikák és jogszabályok a lehető leghatékonyabbak és leghatásosabbak legyenek az érdekelt felekkel folytatott rendszeres konzultációk, értékelések és hatásvizsgálatok révén²⁵. Többek között a **mesterséges intelligenciára**, a

²² Jelentés: „Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018” (Az Unió tudományos, kutatási és innovációs teljesítménye 2018-ban).

²³ Forrás: Európai Bizottság, Kutatási és Innovációs Főigazgatóság. Adatok: Eurostat, OECD.

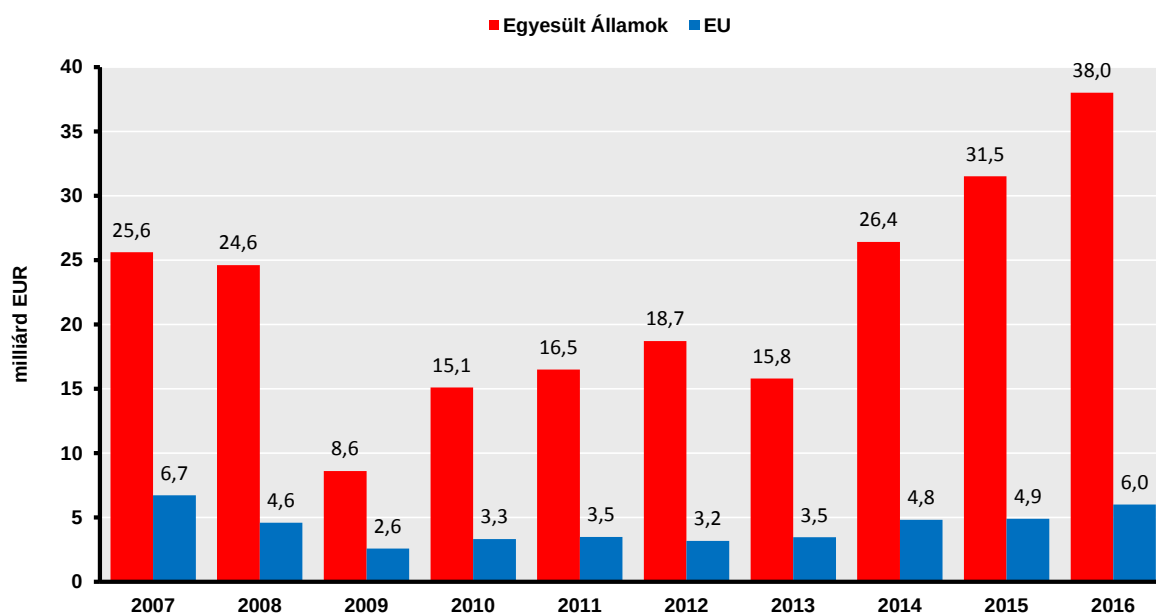
²⁴ COM(2017) 479.

²⁵ COM(2015) 215 és COM(2017) 651.

nagyteljesítményű számítástechnikára és az **adatgazdaságra** vonatkozó legutóbbi kezdeményezések segíteni fogják Európát, hogy élen járjon az innováció következő hullámában²⁶. Az **európai beruházási terv** megszünteti a beruházások előtt álló akadályokat, láthatóságot és technikai segítséget biztosít a beruházási projekteknek, valamint lehetővé teszi a finanszírozási források észszerűbb felhasználását²⁷.

Európára jellemző gyengeséget jelent a kockázati tőke, mely az innovatív induló vállalkozások számára kulcsfontosságú forrás. A kockázati tőkébe való teljes befektetés ötöde az Egyesült Államokban eszközölt szintnek²⁸. Európában a kockázati tőke-befektetések átlagos mérete túl kicsi ahhoz, hogy vonzók legyenek a jelentős intézményi és magánbefektetők számára. Ez egyfelől azt eredményezi, a vállalkozások növekedéséhez kevesebb forrás áll rendelkezésre, másfelől pedig az állami támogatásoktól való túlzott függéshez vezet.

Kockázati tőke (milliárd EUR) bevonása az EU-ban és az Egyesült Államokban, 2007–2016²⁹

Az Európai Stratégiai Beruházási Alap felélénkítette a stratégiai projektekbe való beruházást, az elvárt beruházások teljes összege több mint 500 milliárd EUR, melynek egyharmada várhatóan a kutatás és az innováció területére irányul.

A Bizottság nagy hangsúlyt helyez a finanszírozáshoz való hozzáférés megkönnyítésére az innováció terén mind a kezdeti, mind a növekedési szakaszban. Ez a „Horizont 2020” keretprogram alá tartozó InnovFin finanszírozási eszközökkel (várhatóan 30 milliárd EUR összegű beruházás) és a vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő program (40 milliárd EUR) révén történik. A kis és középvállalkozások is

²⁶ COM(2018) 008, COM(2018) 237.

²⁷ <http://www.consilium.europa.eu/en/policies/investment-plan/>

²⁸ PwC / CB Insights MoneyTree™ jelentése, 2017. negyedik negyedév.

²⁹ Forrás: Európai Bizottság, Kutatási és Innovációs Főigazgatóság – Adatok: Invest Europe, NVCA / Pitchbook /

hozzáférhetnek az innovációt szolgáló finanszírozáshoz az Európai Regionális Fejlesztési Alapból támogatott finanszírozási eszközök révén³⁰.

A jövőben „többet kevesebbel” kell elérnünk a finanszírozási eszközök észszerű és hatékony használata révén a magánbefektetések kritikus tömegének bevonása és célirányos felhasználása érdekében. Ennek megvalósítása érdekében innovációt támogató adórendszerre is szükségünk van, mely lehetővé teszi a kutatási és innovációs beruházások költségeinek levonását az adóból és a fiatal vállalkozásoknak további adókedvezményeket nyújt. A Bizottság **közös összevont társaságiadó-alapra** vonatkozó javaslata ennek megvalósítását célozza. Most alapvető fontosságú, hogy az Európai Parlament és a Tanács mielőbb elfogadja a javaslatot, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy teljes mértékben kihasználhassák ezt a kulcsfontosságú, a kutatási és innovációs területre irányuló magánberuházásokat elősegítő eszközt³¹.

Egy fontos új kezdeményezés ötvözte egymással a „Horizont 2020” keretprogramot, az Európai Stratégiai Beruházási Alapot valamint a vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő programot a **VentureEU** elindítása érdekében. E kezdeményezés célja, hogy megerősítse **Európában a kockázati tőkét**, ennek megvalósításában a vezető szerepet a magántőke-kezelők töltik be, a finanszírozás túlnyomóan magánbefektetésekkel történik³². A VentureEU alapnak ösztönöznie kell az intézményi befektetőket és több alapkezelő számára kell vonzóvá tennie az európai piacra való belépést és a határon átnyúló tevékenységet, hogy le lehessen küzdeni a meglévő hiányt a hosszú távú finanszírozásban. Az EU-tól származó összesen 410 millió EUR összegű beruházásokkal a VentureEU eredeti célja több mint 2,1 milliárd EUR bevonása az elkövetkező 12 hónapban, ami a becslések szerint 6,5 milliárd EUR összegű beruházást eredményez mintegy 1500 európai induló és növekvő vállalkozásba. **A VentureEU révén akár kétszeresre növelhetők a kockázati tőke-befektetések Európában.** Emellett a Bizottság jelenleg az Escalar elnevezésű kezdeményezés koncepcióján dolgozik. E kezdeményezés célja, hogy elősegítse a kockázati tőke-alapok méretének rövidebb időn belüli növelését olyan nagyméretű magánalapok mobilizálása révén, mint a nyugdíjalapok vagy a biztosítási alapok.

Ennek támogatása érdekében a **tőkepiaci unió** keretében elindított kezdeményezések egyszerűsítik a szabályozási kereteket a kockázati tőke bevonása és a kockázati tőke-alapok kezelése céljából Európában. Ez végső soron megkönnyíti a kockázati tőkéhez való hozzáférést. További erőfeszítésekre van azonban szükség ahhoz a kockázati tőke nagysága megfelelően Európa gazdasági súlyának.

Kulcsfontosságú lépések

- **A következő többéves pénzügyi keret mielőbbi elfogadása annak biztosítása érdekében, hogy a kutatás és az innováció a jövőben is az egyik alapvető uniós szakpolitika és finanszírozási prioritás maradjon, különböző költségvetési eszközöket átfogóan.**

³⁰ Jelenleg 9,2 milliárd EUR-t terveznek az intelligens növekedéssel kapcsolatos kölcsönök, garanciák és tulajdonviszonyt megtestesítő eszközök számára, melyek jelentős további állami és magánforrásokat fognak mobilizálni.

³¹ A közös összevont társaságiadó-alapra vonatkozó javaslat célja a K+F beruházások ösztönzése egy jelentős levonás révén, COM(2016) 685.

³² A VentureEU páneurópai kockázati tőke-alapok alapja, melyben hat magánalap vesz részt (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-2763_en.htm)

- **A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket a kutatásba és az innovációba irányuló beruházásaik maximalizálása érdekében, hogy elérjék a bruttó hazai termék 3 %-ának megfelelő célkitűzést.**
- **A kutatásba és az innovációba irányuló magánberuházások növelése és az olyan kezdeményezések, mint a VentureEU megerősítése a magánberuházások és a türelmes tőke növelése céljából.**

2.2. Innovációbarát szabályozási keretek létrehozása

A versenyt és az innovációt ösztönző, jól működő piacok munkahelyeket teremtenek és elősegítik a növekedést. Európa gazdaságának innováció-központú **szabályozási keretre** van szüksége, mely kellően rugalmas ahhoz, hogy alkalmazkodjon az iparágakban és a társadalomban zajló gyors változásokhoz. A szabályozás és a versenyszabályok betartatása kulcsfontosságú szerepet tölt be az egyenlő versenyfeltételek megteremtésében az új piacra lépők számára, valamint az innováció ösztönzésében. A közös szabványok és az interoperabilitási szabályok megkönnyítik az innovatív megoldások átvételét és azok piaci bevezetését. Az európai és a tagállami szintű szabályozásnak ezért egyensúlyt kell teremtenie a kiszámíthatóság és a rugalmasság között. A szabályozásnak szavatolnia kell a tisztességes verseny anélkül, hogy szankcionálná a sikertelenséget vagy a kockázatvállalást.

Az új többéves pénzügyi keret összefüggésében a Bizottság tovább egyszerűsíti majd az **állami támogatásokra vonatkozó szabályait** a szinergiák javítása, továbbá az innovatív projektek közfinanszírozásának támogatása érdekében. A Bizottság elő fogja segíteni az uniós és a nemzeti források ötvözését. Megkönnyíti továbbá a Horizont Európa „kiválósági pecsét” címkével rendelkező projektjei esetében a regionális szintű finanszírozást az európai strukturális és beruházási alapok keretében³³.

A szabályozóknak kulcsfontosságú szerepe van az innovációban, egyrészt a megfelelő feltételek megteremtésében, másrészt az olyan szabályozás biztosításában, mely lépést tart a termékek és a szolgáltatások terén zajló gyors innovációval. Annak biztosítása érdekében, hogy az európai szakpolitikák kidolgozása az innováció szempontjai alapján történjen, az Európai Bizottság már alkalmazza az **innováció elvét**³⁴ a jelentős jogalkotási javaslatok elkészítése során. A tagállamoknak fokozniuk kell a hasonló erőfeszítéseiket. A szabályozási kereteknek lehetővé kell tenniük a gyakoribb tesztelést, a fokozott tanulást és a nagyobb mértékű alkalmazkodást, a megfelelő közpolitikákat az összes létező adat és elemzés jobb felhasználása érdekében.

Annak egyértelműbbé tétele céljából, hogy a jelenlegi szabályozási előírások hogyan alkalmazandók az innovatív ötletekre, a Bizottság kísérleti jellegű **innovációs egyezségek** révén segíti az innovátorokat az érzékelt uniós szabályozási akadályok kezelésében. Az akkumulátorokkal és a víz újrafelhasználásával kapcsolatos kísérleti projektek első eredményei arra engednek következtetni, hogy e tapasztalat hasznos visszajelzésekkel szolgálhat a szabályozás javítása és az innováció ösztönzése tekintetében.

³³ A kiválósági pecsétet nemzetközi összehasonlításban kiváló, de nem finanszírozott projektek kapják, melyeket benyújtottak a „Horizont 2020” program keretében, és így már finanszírozhatók a strukturális alapokból.

³⁴ Az innováció elve szerves részét képezi az EU minőségi jogalkotási megközelítésének, és biztosítja, hogy a szakpolitika és jogszabályok kidolgozása során teljes körűen értékeljék azok innovációra gyakorolt hatását.

A kísérletező szellemiség és a kockázatvállalás ösztönzése érdekében szintén nélkülözhetetlen a hatékony, nemzeti szintű szabályozás. Ezt szem előtt tartva a Bizottság javaslatot tett egy új fizetéseképtelenségi jogszabályra, mely lehetővé teszi a nehézségekkel küzdő vállalatok számára a korai szerkezetátalakítást és a csőd elkerülését. A jogszabály második esélyt nyújtana a becsületes innovátoroknak és vállalkozóknak azáltal, hogy mentesítené őket a korábbi vállalkozásaikból származó adósságaiktól egy három éves időszak letelte után, az általános közérdek védelme által indokolt korlátozások mellett³⁵.

Annak elősegítése érdekében, hogy a közigazgatási szervek nagyobb keresletet támasszanak az innovatív megoldások iránt, a Bizottság a mai napon megjelentette **az innováció közbeszerzésére vonatkozó iránymutatást**³⁶, mely ismerteti az innováció beszerzésének lefolytatását és számos konkrét példát tartalmaz a bevált gyakorlatokra.

Kulcsfontosságú lépések

- **Időtálló, az innováció elvét alkalmazó uniós és nemzeti szabályozási keretek létrehozása. Ez biztosítaná, hogy szakpolitika és jogszabályok felülvizsgálata, kidolgozása vagy végrehajtása során teljes körűen értékeljék azok innovációra gyakorolt hatását.**
- **Prioritásként kell kezelni a megelőző szerkezetátalakítás kereteiről, a második esélyről, a szerkezetátalakítási, fizetéseképtelenségi és mentesítési eljárások hatékonyságának növelését célzó intézkedésekről szóló irányelv átültetését.**
- **A Bizottság tovább fogja egyszerűsíteni az állami támogatásokra vonatkozó szabályait. Ez elő fogja segíteni a különböző források zökkenőmentes kombinálását, továbbá a közös értékelési normák alkalmazásának előmozdítását a kutatási és innovációs projektekben.**

2.3. Európát élen járónak kell tenni a piacteremtő innováció terén

Európa világszinten vezető szerepet tölt be a tudomány terén. A legkreatívabb és vállalkozó szellemű emberek közül soknak mi adunk otthont, a világon a leginnovatívabb ötletek egy része tőlünk származik. Ehhez hosszú utat tettünk meg, azonban az innováció piacra juttatása továbbra is nehézségekbe ütközik.

Európa viszonylag erős abban, hogy a meglévő termékeknek, szolgáltatásoknak és folyamatoknak hozzáadott értéket adjon, vagy megőrizze azt. Ez a fokozatos innováció. Ezzel már szembesültünk az olyan különböző ágazatokban, mint az űrtechnika, a repüléstechnika, a gyógyszergyártás, az elektronika, a megújuló energiaforrások, a bioalapú termékek előállításával foglalkozó iparágak és a korszerű gyártás. További előrelépéseket tettünk az innováció olyan kulcsfontosságú alaptermotechnológiák révén történő támogatása felé, mint a robotika, a fotonika és a biotechnológia³⁷. Ezek a technológiák számos iparágban felhasználhatók és alkalmazhatók, tudást generálnak és új részvételi formákat teremtenek,

³⁵ Az Európai Bizottság javaslata a megelőző szerkezetátalakítás kereteiről, a második esélyről, a szerkezetátalakítási, fizetéseképtelenségi és mentesítési eljárások hatékonyságának növelését célzó intézkedésekről szóló irányelvre (http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2016-48/proposal_40046.pdf)

³⁶ C(2018) 3051.

³⁷ http://ec.europa.eu/research/industrial_technologies/pdf/re_finding_industry_022018.pdf#view=fit&pagemod e=none

továbbá döntő szerepet játszanak a fő társadalmi kihívások kezelésében, az EU ipari vezető szerepének ezzel egyidejű támogatása mellett³⁸.

Ugyanakkor Európának több diszruptív és áttörést jelentő innovációt kell generálnia.

Az áttörést jelentő innováció teljesen új termékeket, szolgáltatásokat vagy folyamatokat eredményez, illetve jelentősen javítja a meglévőket. Jó példa erre az energiasűrűség megkétszerezése egy elektromos jármű akkumulátorában. Ez megnyitja az utat teljesen új üzleti modellek és piaci lehetőségek előtt. A fokozatos innovációhoz képest az áttörést jelentő innovációk alapvetően új belépőktől, gyakran induló vállalkozásoktól származnak, amelyek nem rendelkeznek vagyonelemekkel vagy cash flow-val. Általában magasabb kockázatot hordoznak, technológiai, piaci és szabályozási értelemben egyaránt. A *diszruptív innováció* olyan innováció, melynek esetében fennáll annak a lehetősége, hogy egy meglévő megoldást vagy iparágat elavulttá tesz. Klasszikus példák erre az okostelefonok, az online zene és a video-közvetítési szolgáltatások. A diszruptív innovációk teljesen új termékeket és szolgáltatásokat, valamint új üzleti modelleket, vagy bizonyos esetekben akár új piacokat hoznak létre.

A diszruptív és az áttörést jelentő innovációk jelenleg még túl ritkák Európában. Ez különböző tényezőkre vezethető vissza, többek között a kockázati tőke hiányára, a mélyen gyökerező kockázatkerülésre, a kutatási bázisoktól származó új technológiák ipar részére való elégtelen átadására, valamint a hiányzó képességekre az innováció uniós szintű kiaknázására. Csak nagyon kevés európai induló vállalkozás éli túl a 2–3 évig tartó kritikus kezdeti szakaszt. Az ezen a ponton túljutó vállalkozások közül azonban túl kevesen válnak nagyobb, illetve világviszonylatban is jelentős vállalkozássá³⁹. Az európai kis- és középvállalkozások kevesebb mint 5 %-a válik nemzetközivé⁴⁰.

Annak érdekében, hogy elő lehessen segíteni Európában az áttörést jelentő innovációt, a Bizottság **Európai Innovációs Tanács** létrehozását javasolja. Az Európai Innovációs Tanács egyablakos ügyintézés fog kínálni a nagy potenciállal rendelkező és áttörést jelentő technológiák, valamint a terjeszkedési potenciállal rendelkező innovatív vállalkozások számára. Támogatni fogja a kutatásból származó ígéretes ötletek iparágakban történő kereskedelmi hasznosítását. Erre induló vállalkozások, kiválással létrejövő vállalkozások, vagy az innováció ipar részére való átadása révén kerül sor. Támogatni fogja az innováció terjesztését az induló szakaszban annak biztosítása érdekében, hogy az innováció több munkahelyet és nagyobb növekedést eredményezzen⁴¹. Ezt a meglévő struktúrák észszerűsítésével és egyszerűsítésével fogja megvalósítani. Munkájával kiegészíti az **Európai Innovációs és Technológiai Intézet** munkáját.

³⁸ Az ipari technológiákkal foglalkozó magas szintű csoport „Re-finding Industry –Defining Innovation” (Az ipar újramegtalálása – Az innováció meghatározása) című jelentése, Európai Bizottság, 2018.

³⁹ Azon vállalkozások százalékos aránya, amelyek egyáltalán nem, vagy 5 %-nál kisebb mértékben növekednek, Európában meghaladja a 45 %-ot, szemben az amerikai egyesült államokbeli 37 %-kal. Európai Parlament (2017), Helping European SMEs to grow (A európai kkv-k növekedésének elősegítése). [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_IDA\(2017\)603967](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_IDA(2017)603967)

⁴⁰ Az EU hiányosságai nyilvánvalóan arra vezethetők vissza, hogy szinte alig vannak uniós székhelyű vállalatok a globális technológiai vállalatok között.

⁴¹ Az innovátorok magas szintű munkacsoportjának „Európa újra lendületben: az áttörést jelentő innováció felgyorsítása” című jelentése (Europe is back: accelerating breakthrough innovation)(https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/eic_hlg_bz_web.pdf).

Már elindult egy kísérleti projekt, mely csoportokba foglalja a már létező programokat és első reformokat vezet be a „Horizont 2020” keretprogramban. Erre a célra 2,7 milliárd EUR került elkülönítésre 2018 és 2020 között. A jövőben a teljes körűen működő Európai Innovációs Tanács irányítása lehetővé fogja tenni a nagyobb kockázatú projektekbe történő beruházásokat. A vezető innovátorok stratégiai tanácsai alapján kiemelten kezeli majd a kiválóságot és a hatás nagyságrendjét. Fel kell gyorsítani a Horizont Európa projektekből származó innovációk induló vállalkozások általi kereskedelmi hasznosítását és terjesztését. Emellett tanácsot kell adnia a kutatást és az innovációt finanszírozó programokról, hogy biztosítani lehessen az európai szakpolitikai prioritások középpontba helyezését, azok súlyát és megvalósítását.

A Bizottság ezt kiegészíti az **innovációs radar** kezdeményezéssel, mely egy olyan eszköz, amely lehetővé teszi a piaci potenciállal rendelkező innovációk felkutatását és azok uniós költségvetésből való finanszírozását.

Kulcsfontosságú lépések

- **Az Európai Innovációs Tanács létrehozása az áttörést jelentő és a diszruptív innováció azonosítása és terjesztése érdekében. A hangsúly a gyorsan változó, nagy kockázatú innovációkon lesz, melyek komoly potenciállal rendelkeznek teljesen új piacok létrehozására.**

2.4. Az Uniót átfogó kutatási és innovációs küldetések meghatározása

A kutatás és az innováció európai támogatása elősegíti, hogy az EU teljesíthesse prioritásait, előmozdítja a polgárok mindennapi életének javítását és hozzájárul a fontos, áttörést jelentő innovációkhoz, melyek a világ minden táján milliókat érintenek majd. Az uniós finanszírozás valódi és kézzelfogható hozzáadott értéket képvisel a párizsi megállapodásban vállalt kötelezettségeink teljesítésétől kezdődően egészen az új bolygók felfedezéséig és a rák kezelése terén tett jelentős előrehaladásig. Még az is lehet, hogy a közeljövőben az emberek kinyomtathatják majd álmaik házának három dimenziós modelljét.

Európa ezt a hozzáadott értéket és hatást egy lépéssel továbbviheti uniós szintű kutatási és innovációs küldetések meghatározásával. Ezek olyan ambiciózus célokat határoznának meg, melyek jóval tágabb lehetőségeket nyújtanának a kutatás és az innováció számára, felgyorsítanak a munkahelyteremtéssel, növekedéssel és versenyképességgel kapcsolatos ütemtervünket és megoldást kínálnának a társadalmat érintő legnagyobb kihívásokra. E küldetéseket a tagállamokkal, az érdekelt felekkel és a polgárokkal szoros együttműködésben határoznák meg. E küldetések kiterjedhetnének a betegségek elleni küzdelemre, a tiszta közlekedésre vagy az óceánok műanyagoktól való megtisztítására.

Szem előtt tartva azt, hogy amit felmérünk, az el is készül, e küldetéseknek ambiciózus, célirányos és időhöz kötött célkitűzéseket kell meghatározniuk. A műanyagokkal szennyezett óceánok példáját véve alapul, e célkitűzések közé tartozhatna például a tengeri környezetbe kerülő műanyagok mennyiségének 90 %-kal való csökkentése és az óceánokat jelenleg szennyező műanyagok több mint felének összegyűjtése 2025-ig.

A küldetések ösztönözni fogják a beruházásokat és a részvételt a különböző ágazatokban az értéklánc teljes hosszában, a szakpolitikai területeken (pl. az energia és az éghajlat, a közlekedés, a korszerű gyártás, az egészségügy és a táplálkozás területén, a digitális iparágakban); a tudományterületeken (beleértve a társadalom- és bölcsészettudományokat),

valamint a különböző szereplők és érdekelt felek bevonását. Ehhez egy olyan inkluzív folyamatra van szükség, amely egyfelől azonosítja a gazdasági hatás nagyságrendje tekintetében legnagyobb potenciállal rendelkező területeket, másfelől pedig foglalkozik a társadalmi kihívásokkal. A küldetések társadalmi, tudományos vagy technológiai fókusszal rendelkezhetnek és szinergiákat kellene létrehozniuk a tagállami, a regionális és a helyi szintű kutatási és innovációs stratégiákkal.

A küldetéseknek ösztönözniük kell, sőt, meg is kell követelniük a kísérletezést és a kockázatvállalást. A küldetések a „Grafén” és az „Emberi Agy” elnevezésű vezérprojektek⁴², és az aktuálisabb „Quantum” projekt keretében szerzett tapasztalatokra fognak épülni és továbbvizszik azokat. E projektek mindegyike ambiciózus volt és több tudományágat átfogó kutatásra épülő technológiavezérelt megközelítésen alapult.

Kulcsfontosságú lépések

- **Igényes, ambiciózus célokat követő, jelentős európai hozzáadott értéket képviselő, uniós szintű kutatási és innovációs küldetések első körének elindítása.**

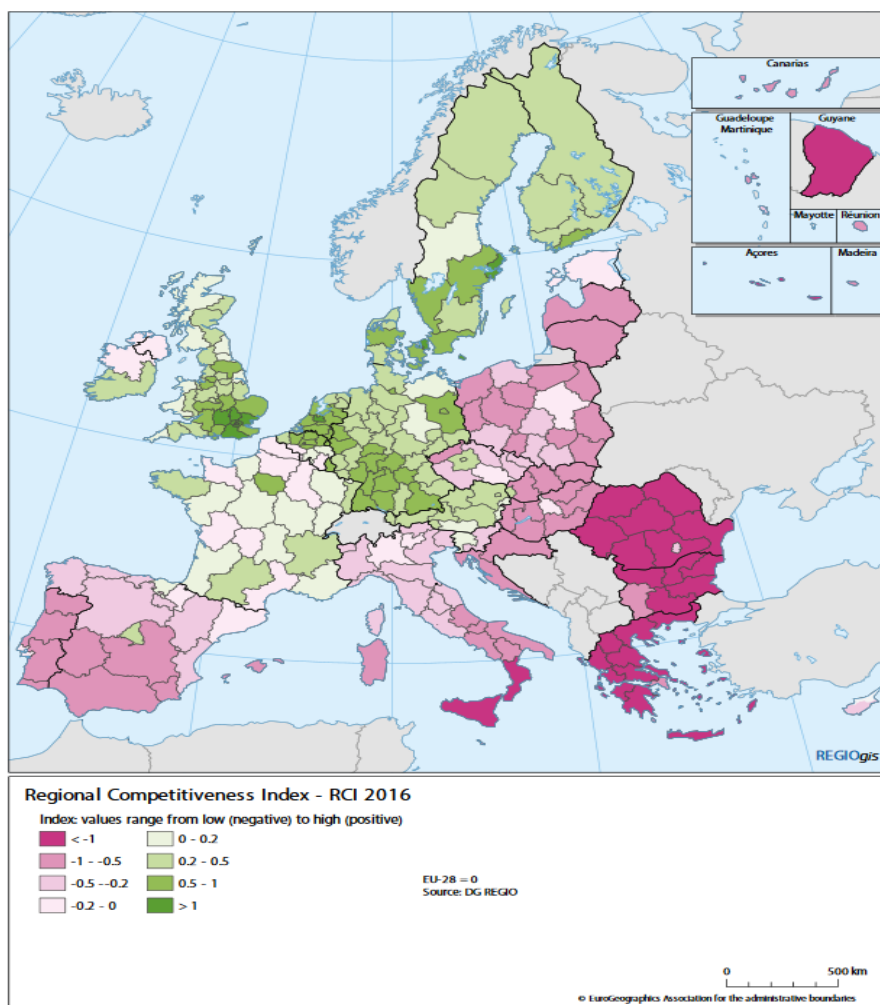
2.5. Az innováció gyors terjesztésének és alkalmazásának támogatása az Unió egészében

Európában korábban mély innovációs szakadék húzódott Észak és Dél, Nyugat és Kelet között. Ez a megosztottság azonban most már sokkal árnyaltabb, mivel egyes országok jelentős haladást értek el a felzárkózás, nevezetesen a beruházási szintek tekintetében. Európa minden részén tudományos és technológiai kiválósági pontok jöttek létre. A régiók közötti innovációs szakadék azonban továbbra is fennáll, több területen jelentős a lemaradás a beruházás, az innovációs képesség és a teljesítmény tekintetében. Az innováció terjesztésében mutatkozó gyengeségek nagymértékben magyarázzák Európa összesített termelékenység-növekedésének lassúságát⁴³.

⁴² A „Grafén” az EU által 2013-ban elindított „Horizont 2020” projekt. A „Grafén” Európa egyik legnagyobb szabású kutatási kezdeményezése, melynek célja, hogy a grafént (ultravékony szénelalapú anyag, mely helyettesítheti a szilíciumot) és a laboratóriumokból származó kétdimenziós anyagokat elérhetővé tegyék az európai társadalom számára. Az „Emberi Agy” elnevezésű projektet 2013-ban indították a „Horizont 2020” keretében, célja a kutatás felgyorsítása az idegtudományok, a számítástechnika és az agyi betegségeket kezelő gyógyszerek terén. Mindkét projekt az Európai Fejlesztési Alap beruházásai keretében valósul meg, helyszínei a manchesteri „Graphene Institute” és a heidelbergi „European Institute for Neuromorphic Computing”.

⁴³ „Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018” (Az Unió tudományos, kutatási és innovációs teljesítménye 2018-ban) (https://ec.europa.eu/info/support-policy-making-eu-and-horizon-2020-associated-countries/srip-report_en)

Az uniós régiók innovációs teljesítménye⁴⁴

További erőfeszítésekre van szükség az innováció alkalmazásának meggyorsítása érdekében a kevésbé fejlett régiókban és a hagyományosabb ágazatokban. A beruházásokat hatékonyabbá, eredményesebbé kell tenni és szorosabban kell illeszkedniük a regionális és helyi igényekhez. Az uniós finanszírozás fontos szerepet tölt be a regionális innovációs ökoszisztémák, többek között az „innovációs központok” kialakításában, melyek könnyű hozzáférést nyújtanak a kis- és középvállalkozások számára az infrastruktúrához, továbbá szakértelmet az új technológiákkal való kísérletezéshez. Ezen erőfeszítések támogatása érdekében az **intelligens szakosodási stratégiák** kulcsfontosságúak annak biztosításában, hogy az összes uniós régió kiaknázhassa a bennük rejlő lehetőségeket és sikereket érjen el az innováción alapuló ipari átalakulásban⁴⁵.

2014 óta az **európai strukturális és beruházási alapok** innováció-központúságát 120 intelligens szakosodási stratégia erősítette meg, melyek az egyes régiók erősségeire épülő innováció elősegítését célozzák. Mintegy 80 milliárd EUR áll rendelkezésre az **Európai Regionális Fejlesztési Alapból** a vállalkozó szellem, a digitalizáció és az üzleti célú kutatás ösztönzésére, elsősorban a legkevésbé fejlett régiókban. Az **Európai Szociális Alap és az**

⁴⁴ Forrás: Európai Bizottság, Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság.

⁴⁵ COM(2017) 376.

Erasmus + program az emberek készségeinek fejlesztésébe való befektetéseket támogatja. A **közös agrárpolitika** az innovációs kapacitást erősíti a vidéki térségekben a digitális alapú lehetőségek átvételének támogatása révén.

Ahhoz, hogy Európa erősebb innovációs kapacitást építsen ki és az Unió egészében hatékonyabbá és gyorsabbá tegye az innováció terjesztését, erősebb és fokozottan stratégiai koordinációra van szükségünk a különböző uniós finanszírozási programok között. Ennek érdekében jobban össze kell hangolni a prioritásokat európai szinten, például az intelligens szakosodási stratégiák és a Horizont Európa között. Több támogatásra van szükség a határon átnyúló és a több régióra kiterjedő együttműködésre az európai és a nemzetközi értékláncok között. Erősíteni kell továbbá regionális és helyi szinten az intézményi kapacitást az innovációs rendszerek reformjának támogatása és a szükséges új készségek fejlesztése érdekében.

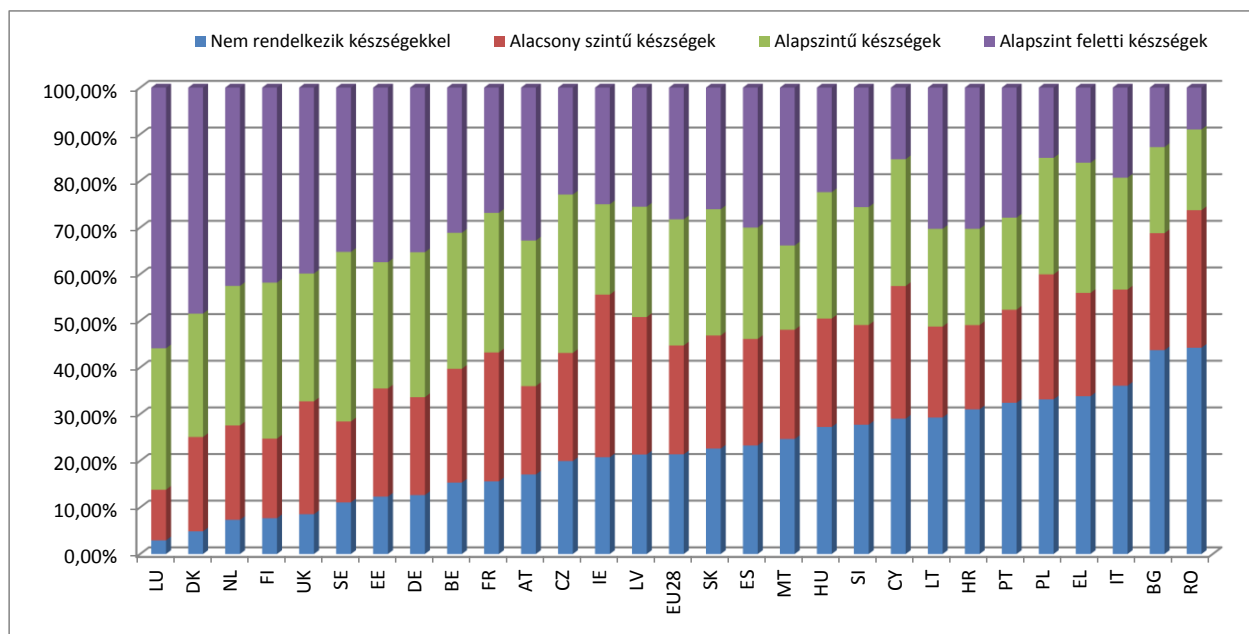
Kulcsfontosságú lépések

- **Az európai strukturális és beruházási alapok igénybevétele a régiók innováción alapuló gazdaságban való részvételének elősegítése céljából. Az intelligens szakosodási stratégiákat meg kell erősíteni és észszerűsíteni kell a régiók közötti innovációs támogatás lehetővé tétele érdekében. Szinergiákat kell létrehozni a Horizont Európa program, az InvestEU Alap, az Európai Szociális Alap, az Erasmus + program, a Digitális Európa Program és a közös agrárpolitika között.**

2.6. Készségfejlesztést célzó beruházások valamennyi szinten és az európai egyetemek ösztönzése a vállalkozó szellem fokozottabb továbbadására és az interdiszciplinárisabbá válásra

Európában a tanulásra és vállalkozó szellemre épülő társadalom kiépítése létfontosságú az innováció előmozdításában a gazdaság valamennyi ágazatában és a lakosság valamennyi szegmensében. Ehhez jelentős változásokra van szükség az oktatási, a képzési, a kutatási rendszer területén és a munkahelyeken, hogy mindenki számára valósággá válhasson az egész életen át tartó tanulás és a továbbképzés. Ezt az Európában fennálló szakember- és készséghiány leküzdése indokolja. A becslések szerint az európai munkaerő mintegy 40%-ának van szüksége a digitális készségeinek fejlesztésére, míg 70 millió európai nem rendelkezik alapvető olvasási és számolási készségekkel.

A polgárok több mint fele nem rendelkezik alapvető digitális készségekkel, illetve egyáltalán nem rendelkezik digitális készségekkel⁴⁶

A készségek spektrumának másik végén az európai egyetemeknek jobban ki kell aknázniuk a bennük rejlő innovációs és vállalkozói potenciált⁴⁷. Ez elő fogja segíteni az ötletek generálását és új üzleti modellek létrehozását, melyek induló vállalkozásokat és spin-off vállalkozásokat eredményezhetnek. Az egyetemeknek továbbá nagyobb hajlandóságot kell mutatniuk a tudományágak közötti határok felszámolására, valamint a vállalkozásokkal és a civil társadalommal való együttműködésre. Mind az általános, mind a műszaki oktatásnak jobban kellene illeszkednie az üzleti és a társadalmi igényekhez olyan rugalmasabb tanulási programok nyújtása révén, melyek elősegítik az ismeretek gyorsabb terjesztését, az újrahazsnoításukat és az ismeretekhez való hozzáférést.

A 2017. novemberi göteborgi csúcstalálkozón Európa vezetői felismerték a felsőoktatás kulcsszerepét a sikeres innovációhoz szükséges, jövőorientált készségek és kompetenciák biztosításában⁴⁸. Az Európai Tanács felkérte a tagállamokat, a Tanácsot és a Bizottságot, hogy folytassák a több kezdeményezést érintő munkát, többek között 2024-ig mintegy húsz – különféle uniós egyetem alulról felfelé építkező hálózataiból álló – „Európai Egyetem” létrehozásának előmozdításával⁴⁹. Az „Európai Egyetem” új szintre emelik a határon átnyúló együttműködést, túllépve a mai gyakorlatokon azáltal, hogy kiváló minőségű oktatást, kutatást és innovációt biztosító hosszú távú stratégiákat dolgoznak ki, elősegítik a hallgatók, az alkalmazottak és a kutatók fokozottabb mobilitását, továbbá valódi, nemzetek feletti európai tudásalkotó csoportokat hoznak létre. Az „Európai Egyetemeknek” az **európai**

⁴⁶ Forrás: A digitális menetrend eredménytáblájának adatai, Európai Bizottság.

⁴⁷ <https://heinnovate.eu/en>

⁴⁸ https://ec.europa.eu/commission/publications/eu-leaders-meeting-education-culture_en

⁴⁹ Európai Tanács, 2017. december. Erre válaszul a Bizottság 2018. január 17-én előterjesztett egy első intézkedéscsomagot, mely a kulcsfontosságú kompetenciákkal, a digitális készségekkel, a közös értékekkel valamint az inkluzív oktatással foglalkozik. A Bizottság 2018. május 16-án második csomagot terjesztett elő a képesítések elismerésének megkönnyítéséről, a nyelvtanulás fellendítéséről, a kisgyermekkorú nevelés és gondozás minőségének javításáról, az Európai Egyetemek és az európai uniós diákigazolvány terén elért aktuális eredményekről (COM (2018) 267–272).

oktatási térség fő hajtóerejévé kell válniuk és hozzá kell járulniuk az európai egyetemek nemzetközi versenyképességéhez⁵⁰.

A nyílt tudományos gyakorlatok átvétele a kutatói életpálya különböző szakaszaiban vonzó karrierkörnyezetet is teremthet mindenki számára, több elismerést nyújt és jutalmazza a nemzetközi, valamint a tudományos és üzleti világ közötti mobilitást⁵¹. Az egyetemek és az állami kutatóhelyek modernizálását ezért a **nyílt tudomány címkével** is támogatni kell. Ilyen, kiemelkedő minőséget szavatoló címkét lehetne odaítélni az egyes egyetemek és transznacionális egyetemi partnerségek számára, és a címkét elismernék az egyetemek részvételével megvalósuló transznacionális projektek jövőbeni uniós támogatása során⁵².

Európai szinten tovább kell vinnünk és fejlesztenünk kell azokat a kezdeményezéseket, melyek bizonyítottan jó eredményeket értek el, mint például az **Európai Innovációs és Technológiai Intézet, valamint a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések és a „HEInnovate” kezdeményezés**⁵³. E kezdeményezések összekapcsolják az üzleti, az oktatási szervezeteket és a kutatóhelyeket és ösztönzik a vállalkozó szellemet és az ismeretáramlást az értéklánc teljes hosszában.

A tudástranszfer erősítése érdekében szorosabb kapcsolatra van szükség a szakképzési és az innovációs rendszerek között, ami elősegíti a készségekkel kapcsolatos információgyűjtést és a készségek kereslethez való jobb hozzáigazítását az **európai készségfejlesztési programnak**⁵⁴ megfelelően.

Ezen túlmenően, az új gazdaság igényeinek való megfelelés és egy rugalmasabb, sokkal inkább vállalkozó szellemű munkaerő létrehozásának elősegítése érdekében az **Európai Szociális Alap** a továbbiakban is segíteni fogja az európaiakat az átképzésben és a továbbképzésben, míg a **készségekkel kapcsolatos ágazati együttműködés terve**⁵⁵ segítheti a képzések hozzáigazítását az új foglalkozásokhoz. A **digitális oktatási cselekvési terv** és a **digitális készségekre vonatkozó stratégia** a készségek iránti jövőbeli igények azonosítását és e készségek fejlesztését szolgálják meghatározott ágazatokban.

Kulcsfontosságú lépések

- **Hozzájárulás az egyetemek és az állami kutatóhelyek modernizálásának támogatásához nyílt tudomány címkével.**

3. Következtetések

Európa gazdasági és társadalmi jóléte az innovációs képességeinktől függ. Európa társadalmi és gazdasági modelljének megőrzéséhez, az ipar korszerűsítéséhez és egy összetartó és

⁵⁰ Az „Európai Egyetemekkel” kapcsolatos munka gyorsan haladt az Európai Tanács következtetései óta, a kísérleti projektekre vonatkozó első pályázati felhívás már következő októberben megjelenik az Erasmus+ program keretében.

⁵¹ <https://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=home§ion=monitor>

⁵² Ösztönzőkből álló csomagot kell létrehozni, mely figyelembe veszi a létező sikeres programokat és támogatja a digitális és vállalkozói készségeket fejlesztő új programokat, a tudástranszfert, az innovatív tanterveket, továbbá karrierösztönzőket tartalmaz és előmozdítja az ágazatközi mobilitást és a transzdiszciplinaritást.

⁵³ A „HEInnovate kezdeményezés” lehetővé teszi az egyetemek számára a vállalkozói képességeik értékelését és támogatást nyújt a tagállamoknak e képességek javításához.

⁵⁴ COM(2016) 381.

⁵⁵ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1415&langId=en>

befogadó Európai Unió megvalósításához biztosítani kell, hogy az innováció szempontjai érvényre jussanak valamennyi szakpolitikában, valamint a társadalmat, a gazdaságot és az ipart érintő döntésekben.

Az innováció változó jellege új lehetőségeket fog kínálni a munkahelyteremtéshez és a növekedéshez Európában. Olyan helyzetben kell lennünk, hogy meg tudjuk ragadni ezeket a lehetőségeket, miközben kezelnünk kell a kihívásokat és a bizonytalanságot. Ennek során figyelniünk kell arra, hogy az előnyök elosztása igazságosan történjen a társadalmunkban.

Ehhez az átalakuláshoz közös ambíciókra van szükség és változtatni kell az innovációval és a tudománnyal kapcsolatos európai szemléleten. Alapvető fontosságú a régiók, a tagállamok és az Európai Bizottság közötti közös menetrend. Építenünk kell Európa erősségeire, új irányt és új lendületet kell adnunk, hogy Európa valódi vezető szerepet tölthessen be világszinten az innováció terén mindenki számára.

A Bizottság felhívja a vezetőket a stratégiai szempontok megvitatására és arra, hogy nyújtsanak stratégiai iránymutatást a következők érdekében:

- 1. A következő többéves pénzügyi keret mielőbbi elfogadása az innováció céljára javasolt finanszírozással együtt annak biztosítása érdekében, hogy a kutatás és az innováció a jövőben is az egyik alapvető uniós szakpolitika és finanszírozási prioritás maradjon, különböző költségvetési eszközöket átfogóan.*
- 2. A tagállamok tegyék meg a szükséges lépéseket a kutatásba és az innovációba irányuló beruházásaik maximalizálása érdekében, hogy elérjék a bruttó hazai termék 3 %-ának megfelelő célkitűzést.*
- 3. A kutatásba és az innovációba irányuló magánberuházások növelése és az olyan kezdeményezések, mint a VentureEU kezdeményezés megerősítése a magánberuházások és a türelmes tőke növelése céljából.*
- 4. Időtálló, az innováció elvét alkalmazó uniós és nemzeti szabályozási keretek létrehozása annak biztosítása érdekében, hogy bármikor, amikor szakpolitika és jogszabályok felülvizsgálatára, kidolgozására vagy végrehajtására kerül sor, teljes körűen értékeljék azok innovációra gyakorolt hatását.*
- 5. Prioritásként kell kezelni a megelőző szerkezetátalakítás kereteiről, a második esélyről, a szerkezetátalakítási, fizetéseképtelenségi és mentesítési eljárások hatékonyságának növelését célzó intézkedésekről szóló irányelv átültetését.*
- 6. Az állami támogatásokra vonatkozó szabályok további egyszerűsítése a különböző források zökkenőmentes kombinálásának megkönnyítése, továbbá a közös értékelési normák alkalmazásának előmozdítása érdekében a kutatási és innovációs projekteken.*
- 7. Európai Innovációs Tanács létrehozása az áttörést jelentő és a diszruptív innováció azonosítása és terjesztése érdekében, kiemelt figyelemmel a gyorsan változó, nagy kockázatú innovációkra, melyek komoly potenciállal rendelkeznek teljesen új piacok létrehozására.*
- 8. Igényes, ambiciózus célokat követő, jelentős európai hozzáadott értéket képviselő, uniós szintű kutatási és innovációs küldetések első körének elindítása.*
- 9. Az európai strukturális és beruházási alapok igénybevétele a régiók innováción alapuló gazdaságban való részvételének elősegítése céljából. Az intelligens szakosodási stratégiákat meg kell erősíteni és észszerűsíteni kell a régiók közötti innovációs támogatás lehetővé tétele érdekében. Szinergiákat kell létrehozni a Horizont Európa program, az InvestEU Alap, az Európai Szociális Alap, az Erasmus + program, a Digitális Európa Program, a közös agrárpolitika és más programok között.*

10. Hozzájárulás az egyetemek és az állami kutatóhelyek modernizálásának támogatásához nyílt tudomány címkével.